

ע:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עין משפט
נר מצוה

מסורת הש"ס

יה א מיי פיו מלכות
ממרוס הלכה ב:
יה ב ג ד מיי פיו מל'
קדוש הדגס הל' א:
כ ה ו מיי פיו מל'
ממרוס הלכה ב:
בא ז מיי פיו מל':
כב ח מיי פיו מל':
כח ט מיי פיו מל':
כט ק מיי פיו מל':

(א) ויקרי ליה על של עם
העמית שניתה תחבר דביקל
כ"כ גע"י ותיש חוסי' שנת
ס: דיה כל היולא ויין,
ז: נכס"ל: דבר שיהא,
ח: מיר ד: כחמות יי:
ט: שניעות כג: ויחל עו:
(ב) מסורות מהל': ד: גע"י:
למולל כמו למו שניה:
ט: ונדרים הל' א: ו גע"י:
לא לרומס למור ליה שבר
לא נהא לוס למר קל
(ו) ודטר זה שייך לעיל
עמוד א במשנה: ט: (לעיל)
ג: כהא דלמור ריח בר
מוללה לא נוכח שני מינות
הללו: ט: ג' וי"ך שם,
(י) ג' י"ב כי תקן.

שאין לך דבר שמביא יללה על אדם אלא יין. הלך מסתבחה דעל
ידו נקנסה מיתה וזכיה לעולם: שאין הסינוק יודע וכו'. ומדקרי
ליה (ב) הדעת טוב ורע שמע מינה היינו חטים: דבר שנסתקלו
בו נמקנו. ממת הקב"ה בחזמל שהוא מכה בו הוא מרפא גם בחוק
גם כמו וילת אש צליון (א) אלוס (ד)
וכתיב (וכריה ב) וילי אהיה לה נאוס
ה' מומת אש סביב: למולל מלך.
שלמה המלך למולל מעשיו ומחמתו
להקב"ה. למולל שניהו) הוא כמו ירי
שמתי למו פי (א) (מ: מ) משא אשר
יסרפו אמו. פרשת מוכחה שהוכחתו
אמו: שפסלו על העמוד. להלקותו
ויסרו לשון מלקות כדלמרי' לקמן
(דף ע"א:) ויסרו אמו) זה מלקות ומכני
שיחה רואה שהוא בעל הגאה ומרבה
בכבודו הימה מוכיחתו: אמו
גרמה לו. להיות רשע שהרי כבדך
לא יתלו המונה והיינו מה צרי למה
מגרסו לרין אחרך שאתה בני ולא בן
אבך: בר כעני. מעי גרמו לך
להיות בעל זורה ובעל כח שדקמתי
ונכנסתי שמשמי' יפה לולד ולגנו
ולזרו כדלמרינן כמס' נדה (דף לא).
שגשה מדשים האחרונים משמי' יפה
לולד שמתוך כך יאל הולד מלונן
ומזרז: אי שבר. כלומר אל רוחים
לומר איה שבר לא נהא לומר לך:
בער אנכי מאיש. כההוא משא תביע:
זה אדם השאפו. שנכשל ציון ואמי
שמתי יומר מהן: שכולה סריקין.
רקוס שירגלוהו כקך אכל אש יס
בחוברה אדם הגון כפי האי גוונא לא
ממשך ואינו נעשה בן סורר ומורה
ובהוברה ללחו מזוה קאמר: הא
קמ"ל. מתני' דלפי' כולה סריקין
כיון דלחזר השמא למזוה פטור
ולעולם דינו דבן סורר ומורה אינו
אלא בחבורה סריקין: אכל בעיבור
המדס. כדמפרש לקמן שהן נקבלין
עשרה או יותר ועולין בעלייה ואין
אסיפה זו אלא לפרסם הדבר שעברוהו
ולא לעיין דהא אין עולין אלא לאור
עיבורו דהיינו ליל מולאי שלשים וכבר
מעובר הוא דהא לא קדשו היום את
המדס וקדשו אין שם כיום מחמת
דהיינו יוס שלשים ואחד למנת על כך
כדלמרי' (רי"ה ד' מ). שלא צומת
אין מקדשין אותו ועוד דאי לקדושי
בשלושה סגי: כספ דגן. ולא ידענא
משום מאי נקט פה דגן ושמעו
למעטוי פה אורז ודיוקן קא למי: יוס
עבורו הוא יוס שלשים שנעשה ממנו
חדש היוולד מעובר: אור יוס עבורו.
מולאי שלשים ולהדיע שעברוהו:

- תורה אור השלם
1. ותקפחה עני שירה
וירעו כי עירפם הם
והיסרו עלה אהנה
ויששו להם חגרת:
בראשית 13
  2. דברי למואל מלך
משא אשר יסרתו אמו:
משלי לא א
מיה בר ונדרי
  3. מה ברי ומה בר בטני
משלי לא ב
  4. אל למלכים למואל
אל למלכים שונו יין
ולדורוים אי שבר:
משלי לא ד
  5. כי בער אנכי מאיש
ולא ביתא אדם לי:
משלי ב
  6. ונתח נח איש האדמה
וישע קרם:
בראשית ט ב
  7. ואמר אל זקני עיר
בנו זה סורר ומורה אינו
שמע בקולו וזלל וסבא:
דברים כא ב

תורה אור השלם

1. ותקפחה עני שירה
וירעו כי עירפם הם
והיסרו עלה אהנה
ויששו להם חגרת:
בראשית 13
2. דברי למואל מלך
משא אשר יסרתו אמו:
משלי לא א
מיה בר ונדרי
3. מה ברי ומה בר בטני
משלי לא ב
4. אל למלכים למואל
אל למלכים שונו יין
ולדורוים אי שבר:
משלי לא ד
5. כי בער אנכי מאיש
ולא ביתא אדם לי:
משלי ב
6. ונתח נח איש האדמה
וישע קרם:
בראשית ט ב
7. ואמר אל זקני עיר
בנו זה סורר ומורה אינו
שמע בקולו וזלל וסבא:
דברים כא ב

הגהות הב"ח

מוסף רש"י

(א) רש"י דיה שאין וכו'
ומדקרי ליה עין הדעת:

שמביא יללה כו'. זה
היול מיתה (בכרות ב).
שאין הסינוק יודע כו'.
זה תקלה דין הדעת ופסו.
אבל דביחה קעילית.
הגילה כלום מקוס
ומכרת כיון (בכרות מה).
קעילית. על שם מקומה
ושמות (ב). ורש"י
דבש מיר' נלע"ו. מיס
דבש שולקין ביתא ובכרות
מה.

בה נתקנו. פי' בקונו' ממת הקב"ה בחזמל שהוא מכה בו מרפא
גם בחוק גם כמו וילת אש צליון ואלי אהיה מומת אש ואין
ענין זה לזה כלל אלא היינו כדלמרי' צ"כ"ר משל לכן מלך שקלקל
עם אחת משפחותיו כיון ששמע המלך
שלו והיה מחזר על הפתחים של
שפחותיו ולא היו מקבלין אותו אלא
אותה שקלקלה עמו פתחה לו דלמיה
וקבלתו כך בשעה שאכל אדם מפרי
האילן ערדו והזילו ממך לכן ערדו
והיה מחזר על כל האילנות ולא היו
מקבלין אותו מה היו אומרים לו
א"ר צריכה הא גנבה דגנב דעמא
דכריה היינו הא דכתיב אל תביאי
רגל גזוה רגל שגנבתה על כורא ויד
רשעים אל תידיני לא תסב מני עלה
אכל החמסה ע"י שאכל ממנה פתחה
לו דלמיה וקבלתו:

ואין עולם אה ביום. ואם תאמר
הא כבר תנא ליה רישא
לאור עיבורו וי"ל דקד"ר לאו לאפקוק
יוס העיבור אלא אלא לאפקוק לילה
שלפני העיבור:
על

וריו וממולא בתורה והגון לנביאות אל למלכים למואל אל למלכים שתו
יין אל למלכים אמרה לו מה לך אצל מלכים ששוחים יין ומשתכרים
ואומרים למה לנו יאל ולרוזנים אי שבר מי שכל רוי עולם גלויים לו
ישתה יין וישתכר איכא דאמרי מי שכל רוזני עולם משכימין לפתחו ישתה יין
וישתכר אמר ר' יצחק מניין שחזר שלמה והודה לאמו דכתיב כי בער אנכי
מאיש ולא ביתא אדם לי כי בער אנכי מאיש מנח דכתיב ויחל נח איש האדמה
ולא ביתא אדם לי זה אדם הראשון: אכל בחבורה מצוה: אמר רבי אבהו
אינו חייב עד שיאכל בחבורה שכולה סריקין והאגן תגן אכל בחבורה מצוה
אינו נעשה בן סורר ומורה מעמא דמצוה הא לאו מצוה אע"ג דלאו כולה
סריקין הא קמ"ל דאע"ג רכולה סריקין כיון דבמצוה קא עסיק לא מימשיך:
אכל בעיבור החדש: למימרא דבשר ויין מסקן והתניא אין עולין לה אלא
בפת דגן וקטנית בלבד הא קמ"ל אע"ג דאין עולין לה אלא בפת וקטנית ואיהו
אסיק בשר ויין ואכל כיון דבמצוה קא עסיק לא ממשך תגו רבנן דגן
עולין בעיבור החדש פחות מעשרה בני אדם ואין עולין לה אלא בפת דגן
וקטנית ואין עולין לה אלא לאור עיבורו ואין עולין לה ביום אלא בלילה
והתניא אין עולין לה בלילה אלא ביום כדאמר רבי חייה בר אבא לבניה
יאריריו ועולו אחריו ופוקו כי היכי דלישמעו בכו אינשי: אכל מעשר שני
בירושלים: כיון דכי אורחיה הוא קא אכיל ליה לא ממשך: אבל נבילות וטריפות
שקצים ורמשים: אמר רבא אכל בשר עוף אינו נעשה בן סורר ומורה והא
אגן תגן אכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים אינו נעשה בן סורר ומורה הא
טהורין נעשה בן סורר ומורה כי תגן נמי מתני' ויהושלים: אכל דבר שהוא
מצוה ודבר עבירה: דבר מצוה תנחומי אבלים דבר עבירה תענית
ציבור וטעמא מאי אמר קרא אינו שומע בקולנו ולא בקולו של מקום:
אכל כל מאכל ולא אכל בשר שתה כל משקה ולא שתה יין וכו': אכל כל מאכל
ולא אכל בשר לאיתויי דבילה קעילית שתה כל משקה ולא שתה יין לאיתויי
דבש וחלב דהתניא אכל דבילה קעילית ושחה דבש וחלב ונכנס למקדש
חייב

אחריו. אקדימו כמו חרפי ואפלי (פ"ו ד' ע"א). אחריו ועולו צלילה היו יושבין שם ועושין הומה להשמיע קול וקאמר להו רבי
חייא להקדים ולעלות מנעול יוס מעט כדי שיראו אותם עוברי דרכים כשהן עולין ויפרסמו והיינו דקמתי אין עולין לה צלילה
אלא ביום והאי דקמתי אין עולין לה ביום אעיקר מילתא קאי בהסעודה ומשאו ומתנו של דבר צלילה הוא: אחריו ופוקו. צבקר
אל תאחרו לירד שהרואה אתכם יורדין בהסעודה מבין שיטבו שם כל הלילה ומתפרסם הדבר אכל הרואה אותם יורדין שלא
בהסעודה סבור שעבדו עלו ואין מבין הדבר: אכל מעשר שני. גנב ממעות מע"ש וקנה צמר ויין ואכל דאי גנב צמר ויין
עלמו אפי' דחולין נמי לא כדלמרי (פ"א) עד שיקח צמר נוול ויאלל ויין נוול וישתה (ו) (ומן החנוני): דכי אורחיה. כדרך מלואו נאמר
צבקר וצאלן וציון וצבקר כמע"ש (נדרים יז): אכל נבלות וטריפות. לקמן יליף לפטורא: אכל צמר עוף. טהור פטור דלא חשיב דלא ממשך
במריה: פסח שקלים היינו עופות טמאים דכתיב בהם שקן הם (ויקרא יא). רמשים הן שלשים. וטעמא משום דלינו שומע בקולנו
צעין ולא זה שאף בקולו של מקום אינו שומע: הא טהורים חייב. כדמתן במתני' דליטריין לאשמעינן דפטור אשקיים: להשלים.
שאפילו אכל חרטימר צמר חסר כחית מנהמה טהורה והשלמה לחרטימר מצטר עופות טמאים פטור משום דלינו שומע בקולו של מקום
דכוותה בטהורים מייחב: לאיתויי תנחומי אבלים. דאע"ג דתקנתא דרבנן בעלמא הוא. דאי מרישא הוה לאמינא חבורה מזוה היינו כהניס
שאולקין קדשים או פסחים: טענים צבור. אע"ג דלא עבר אלא דרצונן: וטעמא מאי. מפטור אדכר עבירה: אינו שומע בקולנו. מיעוט
הוא ולאפקוק האי דלף בקולו של מקום אינו שומע: דבילה קעילית. מאתו מקום ואע"ג דמסתבא לא מייחבי עליה דלא ממשך: